

UVVU udfordres af klage over Nyborg

UVVU forventes inden for de næste måneder at afsige 'dom' over Nyborgs forskning. Det bliver en test på, hvad UVVU kan og tør

Begik den kontroversielle psykolog Helmuth Nyborg videnskabelig fusk, da han offentliggjorde en artikel med slørede statistiske oplysninger om sine baggrundskilder til en artikel? Sådan lyder det spændende spørgsmål, før Uredelighedsudvalget UVVU formentlig inden for de næste måneder afgør klagen over Nyborg.

Men måske får vi ikke en klar afgørelse, for en hurdle er UVVUs praksis. Vil UVVU-udvalget antage klagens substans til realitetsbehandling – eller vil UVVU komme med en halv frikendelse ved at konstatere, at UVVU ikke har kunnet finde konkrete beviser på (bevidst) uredelighed fra Nyborgs side?

I den forstand bliver Nyborg-sagen en test på, hvor potent UVVU er – alt imens kritikerne kræver, at UVVUs kommissorium skal skærpes, så UVVU ikke bare kan dømme bevidste fuskere ...

Den påviste genotype-IQ nedgang vil ødelægge den økonomiske og sociale infrastruktur, som er nødvendig for kvalitetsuddannelser, velfærd, demokrati og civilisation. Dette fald i DRDS er for tiden politisk uimodsagt, hvorved de nuværende befolkningsmæssige forskelle i fertilitet hos befolkningsgrupper som konsekvens kan medføre vestlig underkastelse eller national frihedskamp.

(Nyborg om betydningen af hans forskningsresultater, in abstract til artiklen i **Personality and Individual Differences** (antaget 24. februar 2011).

Afgørelse inden for de næste måneder

Selv om UVVU pålægger klagerne ikke at kommentere verserende sager og selv om UVVU ikke vil oplyse, om de har en klage over den kontroversielle psykolog Helmuth Nyborg, så er sagen allerede omtalt i såvel FORSKERforum som INFORMATION. Og sagen er formentlig tæt på en færdigforhandling i UVVU, efter at UVVUs ressourcer har været bundet til at undersøge hjerneforskeren Milena Penkowa (hvis 'dom' forventes omkring 1. sept. efter redaktionens slutning, red.).

FORSKERforum fik et vist indblik i sagen, da den blev indklaget i september 2011. Siden er de tre klagerne – AU-professor emeritus

Jens Mammen, lektor Morten Kjeldgaard fra AU samt u-adjunkt Jens Kvorning fra AAU – af UVVU blevet anmodet om ikke at kommentere den konkrete sag.

Men før de blev udstyret med tavshedsenhstilling fik de fortalt, at der blev klaget over, at Nyborg gjorde sig skyldig i plagiat og dermed groft vildledte det videnskabelige samfund og offentligheden. Klagerne fremførte, at Nyborg foretager "uoplyst ensidig eller forvredet fortolkning af egne resultater og konklusioner" i en bestemt artikel i et engelsk tidsskrift, hvor han såmænd selv var gæsterektor (se FORSKERforum 248, oktober 2011).

Klagen: Manglende kildeangivelse, plagiat m.m.

Der blev klaget over, at artiklen ikke oplyser baggrundskilder til metode og data, og at disse såmænd stammede fra en simpel statistisk befolkningsfremskrivning, som med stor sandsynlighed er udarbejdet af Den Danske Forenings statistiker eller økonom Jørn Ebbe Vig.

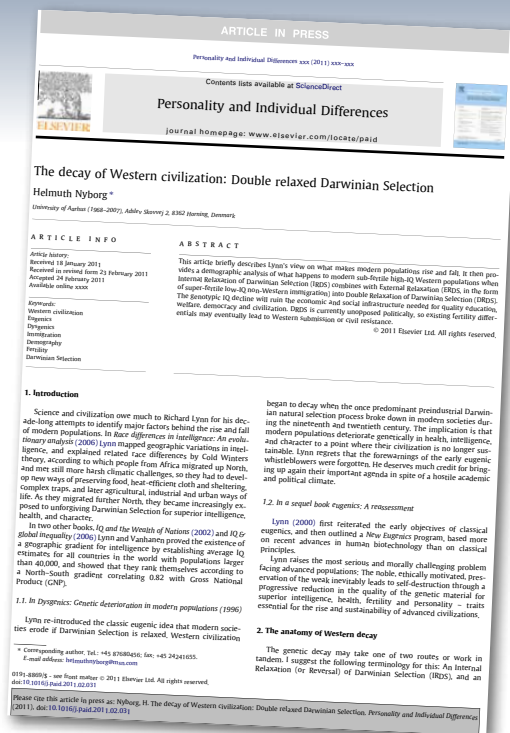
Disse data bruger Nyborg – som er kendt for påstande om, at kvinders IQ er lavere end mænds og at indvandreres er lavere end etniske danskere – til at postulere, at indvandring betyder, at den gennemsnitlige IQ i den danske befolkning vil falde, og at dette truer det danske samfunds udvikling. Nyborgs retorik ligner i øvrigt påfaldende Den Danske Forenings, når han taler om, at indvandring truer med at skabe en tilstand af borgerkrig ('civil resistance', jf. Nyborgs abstract til den indklagede artikel, se citatboks).

Klagerne anførte som en skærpene omstændighed, at det er lykkedes Nyborg ved hjælp af artiklen i det engelske tidsskrift samt en titel som "intelligensforsker og tidligere psykologiprofessor ved AU" at låne videnskabelig legitimitet til noget, som reelt er politisk propaganda.

Artiklens uklare data og disses oprindelse har bidraget til at vildlede såvel det videnskabelige samfund som offentligheden, fx Weekendavisen og Jyllands-Posten. (Disse to medier har da også undladt at omtale UVVU-klagen over Nyborg).

Vil og tør UVVU dømme Nyborg?

Nu har UVVU altså i over et halvt år været i gang med et udredningsarbejde om

Den indklagede artikel.

data-bearbejdning, kilder, ophavsmænd osv. Sagens centrale punkt er Nyborgs forklaringer på denne oprindelse, forklaringer som vi ikke kender, fordi klagerne og indklagede er blevet udstyret med en tavshedsenhstilling, mens sagen verserer.

Men uanset Nyborgs forklaringer, så indikerer UVVUs praksis, at UVVUs kommissorium er således, at der skal være kontante beviser på "uredelighed", før UVVU dømmer. Det bagvedliggende spørgsmål – som gør sagen til en test på UVVUs potens – er dermed om UVVU kan eller tør dømme Nyborg, eller om UVVU vil undlade at dømme ham med henvisning til, hvad jurister vil kalde "bevisets stilling" og hvad nogle forskningsdebattorer vil kalde "den videnskabelige frihed".

Vil professor Mammen blive meget forbavset, hvis UVVU undlader at gå ind i en konkret undersøgelse af substansen i Nyborgs 'forskning', eller vil afvise at kende Nyborgs forskning "uredelig", fx med henvisning til, at UVVU ikke har kunnet finde konkrete beviser herpå?

"Jo, jeg vil blive meget forbavset, for jeg mener, at klagen er helt oplagt og velbelyst. Ellers havde vi ikke turdet indbringe klagen med alt det bøvl og besvær og efterdønninger, sådan en sag afstedkommer", svarer professoren.

Plagiat, videnskab eller politik?

Er uklare kildeangivelser forskningsfusk, lyder spørgsmålet til UVVU i Nyborg-sagen

Den kontroversielle psykologiprofessor Helmut Nyborg blev pensioneret som 70-årig i 2007 efter at have fået en alvorlig irettesættelse fra arbejdsstedet AU for at have "tilrettelagt undersøgelsen og anvendt dens resultater på en måde, der må karakteriseres som groft forsømmelig adfærd". Nyborg kunne eller ville ikke oplyse sit datagrundlag.

Nyborg indbragte derefter selv sin sag for UVVU for at blive rensset for AU's påstande om uredelighed. Han undgik med nød og næppe at blive dømt uredelig i UVVU, delvis på grund af begrænsninger i UVVUs kommissorium og praksisfortolkning (se artiklen næste side).

At Nyborg er pensioneret afholder ham ikke fra at publicere eller politisere. Et centralt punkt i den nye UVVU-klage er således, om metode og data er Nyborgs egne eller fra Den Danske Forenings statistiker Ebbe Vig. Vig er kendt for at kritisere Danmarks Statistiks befolkningstal for at underdrive indvandreres fødselsrate. Vigs og Nyborgs demografiske fremskrivninger påstår, at indvandrere får mange flere børn end etniske danskere.

Men Danmarks Statistik afviser disse automat-fremskrivninger, og har kaldt Vigs/Nyborgs tal for "manipulation", hvorved "Tal-fabrikken" indirekte støtter UVVU-klagerne i disses påstande.

Parløbet mellem Vig og Nyborg er den politiserede side af sagen og af Nyborgs "forskning", når hans metode og data stammer fra den stærkt indvandrerfjendtlige Den Danske Forening. Det skete via Jørn Ebbe Vig, som i en årrække har fremført artiklens grundlag på en række ligeledes stærkt indvandrerfjendtlige hjemmesider og blogs. Denne politisering er da også et aspekt, som Nyborg forsøgte at under spille i sin artikel ved ikke at anføre Ebbe Vig som kilde, og senere ved at skabe forvirring om Ebbe Vigs andel.

Klagerne: Forplumring for videnskabssamfundet

Professor emeritus Jens Mammen var en af de tre klager over Nyborg. Han vil med henvisning til UVVU-henstillingen ikke udtale sig i detaljer om den konkrete sag, men gerne om sagens principper:

"Det er vigtigt for os at understrege, at anmeldelsen ikke vedrører videnskabelig kvalitet eller videnskabelig uenighed, men alene 'videnskabelig uredelighed'. Sådan uenighed

og debat om videnskabelig kvalitet skal kunne afgøres i en åben og informeret kollegial debat. Men det forudsætter, at forskere spiller med åbne kort, dvs. at al dokumentation og alle kilder af væsentlig relevans for vurderingen af det videnskabelige produkt, skal oplyses. Det må ikke hemmeligholdes, forplumres eller direkte benægtes. I tilgift skal alle relevante kilder oplyses", forklarer han.

“Al dokumentation og alle kilder af væsentlig relevans for vurderingen af det videnskabelige produkt skal oplyses. Det må ikke hemmeligholdes, forplumres eller direkte benægtes. I tilgift skal alle relevante kilder oplyses

Klager Jens Mammen

"Vi har ikke indklaget dårlig videnskab, for det er ingen forsyndelse, ligesom det heller ikke er en synd at komme frem til uventede eller upopulære resultater! Men det er videnskabelig uredelighed forsætligt eller uagtsomt at tilbageholde relevante oplysninger eller baggrunds-dokumentation - og dermed vildlede videnskabssamfundet."

Dataoprindelse: Nyborg skiftede forklaringer

Helmuth Nyborg har brilleret ved at afgive skiftende forklaringer i sagen. "Jeg kender ikke Den Danske Forening", lød forklaringen til FORSKERforum fra Nyborg, som ellers var blevet fotograferet på vej ud fra et møde arrangeret af Den Danske Forening i juni 2010. Men ellers ville Nyborg ikke interviewes af FORSKERforum.

Inden han gjorde sig selv tavs havde Nyborg ellers forklaret til FORSKERforum og INFORMATION, at han hverken kendte Den Danske Forening eller "foreningens økonom Ebbe Vig". Men et par dage efter ændrede Nyborg forklaring, så det hed sig, at han havde købt data af Ebbe Vig. Vig rådgav Nyborg som konsulent mod betaling.

Og nogle dage efter erkendte Vig og Nyborg tilmed, at de havde samarbejdet i forbindelse med den forskningsartikel, som Nyborg nu var blevet indklaget til UVVU for.

Det skete efter, at INFORMATION havde dokumenteret, at med enkelte undtagelser var tredje afsnit i Nyborgs forskningsartikel

identisk med den tekst, som Jørn Ebbe Vig har forfattet. Vig afviste dog fortsat at være blevet plagieret: "Det er mig, der har skrevet af fra Helmut's formulering", forklarede han for Information.

Men til trods for at Vig påstod, at han skrev af efter Nyborg - og ikke omvendt - så pegede forhistorien entydigt på, at selve metoden og hele ideen om at korrigere tallene fra Danmarks Statistik oprindeligt stammer fra Jørn Ebbe Vig.

Ved at skabe forvirring om, hvem der er ophavsmand til hvad, skabte Nyborg uklarhed om oprindelsen til den metode og de data, som han har brugt i den indklagede artikel.

Formelt blev der klaget over produktet som plagiat. Ebbe Vig er således ikke anført som medforfatter af Nyborgs artikel i det engelske fagtidskrift. Han fik ikke engang et 'acknowledgement' og optræder slet ikke i referencerne.

Denne nedtoning - som nogle vil kalde et cover over politiserede data - ligner det, som i den medicinske publicering ville kaldes et "spøgelsesforfatterskab", hvor f.eks. en medicinalvirksomheds medvirken til en videnskabelig artikel bliver skjult for offentligheden.

jø

UVVUs hemmelighedskræmmeri

UVVUs praksis er total hemmeligholdelse af, hvilke sager man har fået indbragt og dermed også, hvornår de forventes afsluttet. I sagen om Milena Penkowa gjorde man dog en undtagelse med henvisning til, at begge parter havde udtalt sig om sagen (UVVU forventer en afgørelse i slutningen af august).

UVVUs praksis er at give såvel klagerne som indklagede en tavshedshenstilling om ikke at udtale sig om sagen, mens den verserer, selv om sagen og sagens substans er af (aktuel) offentlig interesse. Det betyder, at pressen ikke kan orientere sig om verserende sager.

Udvid UVVUs kompet

- eller luk udvalget, kræver tidligere medlemmer af udvalget.

Udvalget skal også kunne pådømme brud på "god videnskabelig praksis". Men det afvises af UVVUs formand

"UVVUs kommissorium må udvides, så man ikke alene tager sig af (bevisligt) snyd, men også kan forholde sig til den gråzone af dårlig praksis, der er nok så farlig for videnskabens rygte og samfundsnytte. Ellers kan man lige så godt nedlægge UVVU, fordi institutionens faktiske betydning for forskerverdenen er lille og måske mere skadelig end gavnlig".

KU-professor Peter Harder kender ikke den aktuelle Nyborg-sag (se artiklen "UVVU udfordres..." på sidste side). Men han har forståelse for, hvis klagere generelt er nervøse for at få afvist realitetsbehandling af sager.

"Hvis UVVU ikke finder beviser for egentlig svindel, har UVVU i sit kommissorium basis for at afvise en klage over uredelighed. Kommissoriet for UVVU er nemlig begrænset til reelt kun at dømme for (bevisligt) snyd såsom plagiat og svindel (fx konstruerede data). UVVU har kun en rød knap at trykke på, hvor der står UREDELIGHED. Gråzoner og gradueringer falder udenfor. Det betyder, at hvis en forsker tages i dette, så får denne påtale og rødt kort. Men falder tilfældet under den langt større gråzone, hvor der 'bare' er tale om dårlig praksis, så kan denne ikke påtales, og dermed kan der ske en renselse/frikendelse af en forsker, selv om dennes forskningspraksis har været særdeles kritisabel", siger Harder. "UVVU må altså kun forholde sig til den groveste, hårde uredelighed. Kommissoriet bør derfor udvides, så udvalget også kan påpege dårlig praksis, så UVVU - i samarbejde med fagmiljøerne - kan bidrage til at sætte standarder for god videnskabelig praksis. Det skaber skadelig uklarhed om, hvad man kan slutte af dommen, når kommissoriet er så snævert".

Harder: Gråzonerne skal også kunne påtales

Harder taler for, at gråzonen i videnskabelig praksis udvides, så det fortsat skal være sådan, at de groveste tilfælde skal udsættes for en egentlig dom, men der bør også være mulighed for graduerede undersøgelser og påtaler:

"Egentlig svindel er sidste stadium på lastens vej - men inden da er der mange korsveje, hvor man kan vælge den brede vej snarere end den smalle. Man kan fravælge referencer til andre forskere, der har opnået

lignende resultater; man kan stramme konklusionerne ud over kanten af hvad materialet kan bære; man kan tilrettelægge undersøgelserne sådan, at de dribler uden om knasterne; man kan publicere på basis af en hurtig gennemgang af data, der ser lovende ud - uden at tage alle misteltenene i ed; man kan glemme at anføre forbehold, der kunne tage glansen af ens konklusion; man kan udlicitere behandlingen af sine data til firmaer, der gør det for en, uden selv at tjekke efter, osv".

Han mener, at videnskabens troværdighed i offentligheden forvrides, når grænserne mellem dom og frifindelse bliver så firkantede som i UVVU-kommissoriet: "Der er derfor behov for et helt nyt mandat, hvor UVVUs centrale opgave ikke består i at afsige domme over svindlere, men også at forholde sig principielt til de spørgsmål om god videnskabelig praksis, der rejser sig i forbindelse med sagerne. Lav UVVU-systemet om, så udvalgenes kompetence udvides til både at dømme egentlig svindel, men også at forholde sig til, om der er tale om 'god videnskabelig praksis'".

"Som kommissoriet er, kan man kun dømmes for overlagt mord, alt derunder er frikendelser!"
Jens Mammen

Mammen: Nyborg undgik påtale i 2007

Professor emeritus Jens Mammen fra AU-psykologi er i princippet enig i at UVVU-kommissoriet skal blødes op: "Som kommissoriet er, kan man kun dømmes for overlagt mord, alt derunder er frikendelser! Som UVVU-systemet fungerer, kommer der dermed falske hvidvaskninger. Det er en logik, hvor offentligheden opfatter en frikendelse for den grove 'forbrydelse' som en total frikendelse, selv om der fagligt-videnskabeligt er tale om særdeles uredelig praksis, som er helt utilfredsstillende for videnskabsfundet..."

Mammen trak sig fra UVVU i 2007 i protest.. Den konkrete anledning var hans utilfredshed med, at udvalget undveg at dømme eks-psykologiprofessor Helmuth Nyborg for "uredelighed", en afgørelse som Mammen mente og mener var fejlagtig, også under det

dagældende kommissorium.

Samtidig henviste udvalget som begrundelse for afvisningen til at loven krævede - hvilket senere er fjernet fra lovgrundlaget - at forskningsresultaterne skulle være 'vildledende' for offentligheden, og det mente UVVU ikke, de var, fordi Nyborgs synspunkter allerede var kendte, forklarer Mammen.

"Spørgsmål om 'god skik' bør i mine øjne løses på universiteterne, fx i interne praksisudvalg el.lign."
*UVVU-formands
Henrik Gunst Andersen*

UVVU blev dengang kritiseret - især af AU-forskere - for blandt andet ikke at inddrage som belastende fusk, at Nyborg ikke kunne/ville fremlægge sine observationsprotokoller, sine datamatricer og sine arbejdsprocedurer, herunder udvælgelse af sine forsøgspersoner, når han blev bedt om at dokumentere grundlaget for sine konklusioner, og at dette kunne dække over alt fra ren sjusk over obstruktion til egentlig konstruktion af data. UVVU frikendte alligevel Nyborg, med en meget overfladisk argumentation og uden reelt at forholde sig til data, hvor mangelfuldheden og uviljen til at oplyse data i sig selv burde have været belastende som uredelighed, sagde AU-kritikerne.

Samtidig blev Nyborg-sagen af Nyborg selv fremstillet som en heksejagt og i nogle medier blev han fremstillet som offer og sagen blev gjort til et principielt spørgsmål om plads til fri forskning og kontroversielle forskere som Nyborg.

UVVU: God skik er uni'ernes opgave

Den tidligere formand for UVVU, landskommer Poul Lodbor, viste forståelse for opløsning af UVVUs kompetencer, da Mammen trådte ud: "Vi har en stram jakke på og må kun sige noget og god eller dårlig videnskabelig praksis i en bisætning, uden at det bliver et lod i vægtskålen, når vi træffer en afgørelse". Formanden henviste til, at de stramme krav til uredelighed hænger sammen med, at hovedområderne har forskellige spilleregler for 'god videnskabelig praksis'. Men han

Vildledning eller sidespor

Peter Harder og Jens Mammen er meget uenige om

'vildledningsbetingelse', der førte til Nyborg-frikendelse i 2007

Jens Mammen var medlem af UVVU i 2007, men var inhabil i klagebehandlingen, fordi han havde været institutleder på Nyborgs institut. Men Mammen har ikke glemt Nyborg og er en af klagerne over Nyborg i en aktuel UVVU-sag (se artiklen s. 16).

Mens Mammen og professor Peter Harder, der også var udvalgsmedlem, er enige om, at UVVUs kompetencer bør udvides, så var netop de to meget uenige om Nyborg-frikendelsen i 2007.

Harder var med i UVVU dengang og forsvarede afgørelsen med, at kommissoriet ikke rakte til en egentlig "domfældelse", bl.a. ud fra det daværende krav om, at den indklagede forskning skulle være 'vildledende' for offentligheden: "Der var rod i Nyborgs forskningsdokumentation og andre uregelmæssigheder. Men resultaterne var i sig selv ikke noget, som var 'vildledende' for offentligheden i den forstand, at de ville ændre på den opfattelse, som offentligheden/forskerverdenen havde/har af Nyborg". UVVU gik ud fra, at offentligheden og forskerverdenen på forhånd var bekendt med Nyborgs forskning og hans tilhør til en bestemt gren af intelligensforskningen. Udvalget kunne ikke finde belæg for eller sandsynliggøre, at Nyborg fx havde lavet 'cherry-picking' – dvs. fravalgt eller tilvalgt beregningsmetoder og dermed resultater. Problemerne i Nyborgs forskning kunne derfor ikke karakteriseres som 'bevidst vildledende' (eller så grov uagtsomhed at det måtte bedømmes på samme måde). Den afgørelse kan man selvfølgelig være uenig i.

Mammen: Afgørelse var forskningspolitisk

Professor Mammen var og er meget uenig: "Lovens krav om 'vildledning' var bare et aspekt, som UVVU groft sagt brugte som undskyldning for at undgå realitetsbehandling af substansen i Nyborgs 'forskning'. Vildledningsbetingelsen blev fortolket som vildledning af offentligheden, ikke af forskerverdenen. Men det var absurd, for hvis nogle i forvejen var bekendte med Nyborgs synspunkter, kunne de åbenbart ikke vildledes mere, end de allerede var i forvejen, eller de havde i forvejen mistet tiltro til Nyborg - og derfor opfyldte Nyborg i UVVUs øjne altså ikke vildledningsbetingelsen dengang..."

I Mammens øjne var Nyborg-frifindelsen i 2007 konfliktsky: "Det var i mine øjne mere en forskningspolitisk afgørelse end en faglig, fordi der samtidig verserede en principiel debat om 'fri forskning', fordi nogle hævdede at sagen mod Nyborg var forsøg på at begrænse forskningsfriheden og fordi der måske er stor forskel mellem, hvad der fortolkes som fusk i humaniora/samfundsvidenskab og i nat/medicin".

Mammen mener, at 'vildledningsaspektet' var et uheldigt sidespor: "UVVU bør jo ikke alene vurdere forskningsresultater. De skal i endnu højere grad vurdere, hvordan resultaterne er opnået og dokumentationen – metode og forskningsprotokoller m.m. – herfor. Derfor bør det også være belastende, hvis forskere ikke kan fremlægge denne dokumentation, men måske ligefrem har et syndigt rod, yderst mangelfulde baggrundsdata eller måske ligefrem obstruerer en opklaring".

Peter Harder mener, at UVVU inden for lovens rammer kritiserede Nyborgs manglende fremlæggelse af egne data: "Hverken AUs egne udmeldinger til Nyborg eller eksisterende bestemmelser om god praksis på dette område var imidlertid klare nok til en egentlig domfældelse, efter udvalgets enstemmige overbevisning".

Uklarheder til fuskerens fordel

Mammen derimod mener, at UVVU nøjedes med at omtale Nyborgs manglende dokumentation af datagrundlag, men at UVVU burde have taget skridtet fuldt ud og kaldt manglerne for uredelighed: "I UVVU i Nyborgsagen – og i øvrigt også i KUs seneste udredningsudvalg om Penkowa – virker det nærmest til fuskerens fordel, når den konkrete dokumentation 'desværre' ikke kan fremlægges – fordi den aldrig har været der, eller fordi forskeren har destrueret den!

Sådanne mangler burde tværtimod være skærpene for bedømmelsen, fordi det saboterer den kollegiale peer-overvågning og debat om forskning. Tilbageholdelse af forskningsdokumentation i større omfang bør derfor indgå som dødsynd nr. 1 i forskningen, fordi det saboterer forskersamfundets interne udvikling".

var ikke afvisende overfor en graduering af UVVUs kommissorium.

Det er den nuværende formand for UVVU, **landsdommer Henrik Gunst Andersen**, derimod. Han afviser en udvidelse:

"Systemet er i dag skruet sådan sammen, at UVVU ser på de alvorligste forseelser, dvs. svindelsager. Der efterlyses så et udvidet kommissorium og praksis, hvor UVVU også skal kunne udtale sig om 'god skik'. Det vil imidlertid være mere end udvalget kan overkomme; det vil groft sagt gøre UVVU til et heltidsarbejde, og det er mere end systemet kan bære. Spørgsmål om 'god skik' bør i mine øjne løses på universiteterne, fx i interne praksisudvalg el.lign. Her har man også meget bedre indtryk af, hvordan behovet er for den slags vejledning".

Professor Jens Mammen frygtede en sådan afvisning: "Det understreger bare, at det er vigtigt, at forskerverdenen presser på og – med inspiration fra udlandet – kræver mere præcise standarder. Det er uheldigt, at hensynet til øget forvaltningsmæssig belastning bliver prioriteret højere af politikere og embedsmænd end hensynet til sikringen af forskningen".